

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Quibus cœlum aperitur, quibusq[ue] claudatur Sermo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

eius metuit iram. Qui autem non eius timet iram non desiderat misericordiam. Quapropter filij apertam nunc vobis diuinæ misericordiæ ianuam cognoscite. Modo vos ad Christum conuertite, vt à mundo auertamini, & Christo conformemini. Certi sitis, quia non repellet, sed recipiet vos, imo occurrerit vt mansuetissimus Pater, vobis. In facultate enim nunc vestra constitutum est vt si vultis per Dei misericordiam, quæ vltro occurrit vobis, possitis saluari. Præter ipse idem nobis voluntatem, spiritum & auxilium ad se reuertendi, qui consilium suum prærogauit, idem Dominus noster Iesus Christus, qui est benedictus in secula, Amen.

SERMO IN EODEM FESTO.

Quibus celum aperitur, quibusque clauditur.

Lapidabant Stephanum innocentem, & dicentem: Domine, suscipe spiritum meum. Post ista autem genibus, clamauit voce magna dicens: Domine ne statuas illis hoc peccatum. Et cum hæc dixisset, obdormiuit in Domino. Acto. VII. Heri dilectissimi solennitatem celebrauimus regis, hodie festiuam agimus memoriam militis. Heri natalem diem celebrauimus Christi, hodie passionem veneramus Stephani. Heri mundus recepit Christum, hodie misit Stephanum mundus in cælum. Heri Christus est natus, hodie Stephanus est mortuus. Sed hæc mors sanctorum, natiuitas sola ac vera censenda est, qua à miseria mortali, caduca, instabili que vita periculis multis calamitosa, & quæ mors continua potius, quàm vita dicenda foret sancti per mortem renascitur. *Preciosa enim in conspectu Domini mors sanctorum eius.* Hac namque ad felicitatem electorum animæ renascuntur. Ingressiuntur enim vitam, quæ immortalis & sempiterna est, & morore caret. Itaque heri recepit mundus Deum in infirmitate carnis latentem, hodie cælum recepit hominem protomartyrem in gloria triumphantem. Cuius vt nos passio ad deuotionem præuocet eam ex Actis Apostolorum petamus. Primo igitur dicendum Stephanum per Christi prædicationem venisse ad fidem, vnumque ex septem fuisse diaconis ab Apostolis institutis. Quotquot enim credentium erant, si agros habebant, aut domos, aut aliud quid, illud vendebant, & precium ad pedes Apostolorum ponebant. Nemo enim ibi habebat aliquid proprium, nec quicquid dicebat suum, sed erant illis omnia communia. Vnde liquet apostolos, tam spiritualium, quàm corporalium fuisse dispensatores. Diuidebatur autem singulis de bonis illis communibus ex fidelium donatione congregatis, quantum unicuique opus erat. Et ad hoc quædam sanctæ erant constituta viduæ ex genere Hebræorum, propterea quod ad huiusmodi hæc magis forent industriz. Verum hoc quidam ex Græcis qui ad fidem venerant, ægre ferentes, quod ipsorum viduæ ad huiusmodi ministeria non admitterentur, ac propterea contemptæ illæ existimarentur: pro pace huius sanctæ ac magnæ congregationis, apostoli septem instituerunt diaconos, viros plenos spiritu sancto, qui huic temporalium administrationi præessent. Spiritualibus enim apostoli occupati, & reductioni animarum intenti ad suum creatorem, per fidem animas inducere, pascereque cupiebant, ad temporalia alijs sibi (quod apostolicum erat) substitutis. Vnus itaque ex septem fuit S. Stephanus, qui huic ministerio intendebat. Cui vero prædicatione & disputatione versaretur assiduus inter

Natiuitas
sanctorum
vera censenda
quæ sit.
Psalmus.

Acto. 6.
Conuersio
S. Stephani
quando acci-
derit.
Acto. 4.

Acto. 6.

Iudæos illos qui periti erant in lege, differēdo continuē eos cōvincebat asseuerans Iesum esse Christum qui promissus fuerat patribus, atque verum Messiam. Erat præterea S. Stephanus clarus in operandis miraculis & prodigijs. Cui Christus, vt promiserat, dedit os & sapientiam, cui non poterant contradicere omnes eius aduersarij. Itaque fidelibus primis discipulis (ita enim vocabantur) sub obedientia S. Petri, & Apostolorum viuentibus & omnia in communi habentibus (quam hodie hi qui dicuntur monachi vitam illam apostolicam imitantur) cum Stephanum in scripturis Iudæi superare non possent, submiserunt iniquos testes, qui dicerent Stephanum blasphemasse templum & legem. Consilio igitur ordinato, Stephanum ad respondendum sibi statuerunt. Quibus Stephanus respondens, vbi veritate se purgauerat, tandem illorum duritiam ac obstinationem arguens, prophetarum illis persecutionem ac Christi mortem exprobrauit. Seuere enim illis (sed non absque charitate hæc erat seueritas) loquebatur, dicens: *Dura cervice & incircumscisso corde & auribus vos semper Spiritu sancto resististis. Quem prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt eos qui præ annunciabant de aduentu iustitiae: cuius nunc vos productores & homicida estis.* Iuxta quæ verba hic expendendum est, quam varia sunt dona Dei. Alius mitis corde, sæpenumero sua lenitate vehementer ædificat: alius acerbioribus vitur verbis, & in Spiritu sancto loquens, obiurgat. Vnus tamen vtrumque hoc operatur Spiritus, scilicet charitatis. Neque enim minus hic loquitur Spiritus sanctus ex Stephano, dum zelo Dei seuere obstinatos obiurgat, quam loquebatur ex Petro, qui plebi blandiens, eam ad conuersionem trahebat. Nam Petrus vbi mitioribus verbis plebem ob Christi necem arguisset, quam Stephanus, tandem etiam consolans eos salubriter dixit: *Et scio fratres, quia per ignorantiam fecistis.* At Stephanus, *Dura, inquit, cervice, &c.* Vtrobique tamen Spiritus sanctus loquebatur, nec facile est propterea quempiam iudicari, cum Spiritus sanctus multifariam eos quos implet, regat, charitatisque officia non vniuniformiter administret, quemadmodum nobis etiam in scriptura loquitur, nunc quidem consolando, rursus verò comminando & terrendo. Non igitur obliuiscenda est parabola de Samaritano, qui vulneratum à latronibus spoliatumque collegit, & curam illius vulneribus adhibens, oleumque & vinum infudit. Si itaque ibi vnus medicus vni infirmo non vnus sed ferme contraria, olei scilicet & vini, cum alterum leniat, alterum purget seu mordeat, adhibuit medicamina, quomodo diuersis infirmis non ab vno medico, non alia atque alia sunt adhibenda medicamina? Quamuis dici possit, mitius quidem loquendum fuisse plebi, & iuxta institutionem Christi lignum fumigans non extinguendum, nec fractum calamum conqualandum, quo respexisse credendus est Petrus, quam doctis atque in lege peritis, qui per inuidiam magis quam per ignorantiam Christum fuerant persecuti, quo respexisse creditur Stephanus. Illis enim qui scienter & ex malitia peccauerant, duriorē censebat fore necessariam obiurgationē, quā his qui per ignorantiam deliquerant. Quamuis tamen Stephani obiurgatio fuit seuerior, nihilominus in verborum seueritate magna simul seruata est charitas. Quod inde liquet, nam dum acrius Iudæi in illum seuerent, Stephanus inter lapides spiritum traditurus pro eisdem genua flexit, vt loquitur,

Lucz 12.

Monachi
quorum vita
imitatur.

Acto. 7.

Dona Dei
quam sunt
varia.

Acto. 3.

Lucz 10.

Medicamina
que quibus
non sunt ap-
plicanda.
Eiaie 47.
Matthi 12.

Acto. 7.

quitur, pro illis orauit. Stephano itaque iudeos obstinatos arguente, fremebant illi præ ira dentibus in eum. Verum inter hæc cum Stephanus in cælum intenderet, & illuc ubi erat mente dirigeret oculum, *vidit cælum apertum & Iesum stantem à dextris virtutis Dei.* Exclamauit igitur: *Eccc video cælos apertos.* Sæpius in scriptura legimus apertos cælos. Nam Christo baptizato aperti sunt cæli, & vox de cælo facta est, dicens: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacuit.* Significat autem baptizatis aperiri cælos. Si enim antequam peccarent, post baptismum morerentur, mox ad Deum euolarent. In baptismo enim ab omnibus nudati, ablutiq; sunt peccatis, quæ baptizatis plene omnia remittuntur. Simili modo aperitur cælum verè & perfectè pœnitentibus. Quod in Actis significatur, ubi Petrus cælum vidit apertum, & vas descendere quasi linteum, reptilibus plenum, Petroq; dictum: *Occide & mæduca.* Cui cum Petrus responderet, se immundum nunquam comedisse: iterum illi dictum est. *Quæ Deus mundauit, tu immundum non dixeris.* Et receptum est vas in cælum. Animalia immunda ante pedes Petri, id est, ante sacerdotes se demittentia, sunt peccatores, qui ad pœnitentiam, & peccatorum suorum sese humiliant confessionem coram sacerdote: ubi mundati recipiuntur in cælum. Si enim ut ait Ioannes, *consciamur peccata nostra, fidelis & iustus est Deus, ut remittat nobis peccata nostra, & mædet nos ab omni iniquitate.*

Verum tamen hoc de feruenti pœnitentia atq; perfectè intelligatur, oportet. Nisi enim pœnitentia quædam esset tepidorum, non diceret Ioannes Baptista: *Facite fructus dignos pœnitentia.* Fructus digni pœnitentiæ, iuxta sententiam S. Gregorij, sunt, mortificationes desideriorum etiam licitorum, quæ admodum Dauid perfectè pœnituit. Quippe qui ante adulterij committere non timuerat peccatum, postea pœnitens, aquam ex cisterna in Bethleem concupitam ac sibi allatam bibere recusans, hanc Domino in sacrificium, suum desiderium mortificando, obtulit. Qui ergo multa illicita admisit, iustum est, ut multa quoque sibi per sui abnegationem licita subtrahat: & quo pluribus contra Dei voluntatè delectationibus seruiuit, eo plures iam cõsolationes vel licitas sibi subtrahat, quo veram pœnitentiã, fructusq; agat pœnitentiæ dignos. Et quantum se exaltauit quis in delictis, tantum se humiliet in contritione ac pœnitentia. Contra superbiam introducatur humiliatio: contra delectationes corporis, castigatio adhibeatur carnis: ut quanta fuerit culpa, tanta sit & pœna. Et sicut quis membra sua seruire exhibuit immunditiæ & iniquitati, ita nunc exhibeat seruire iustitiæ, in sanctificationem. Scriptum est quoque: *Secundum mensuram delicti erit plagarum modus.* Et in Apocalypsi: *Quantum glorificata est in delictis anima peccatrix, tantum date illi luctum & tormentum.* Hæc autem perfectè est pœnitentia, ab omni auertere se consolatione, quæ est in creatura, & ad Deum toto se corde conuertere.

Tertio hoc in loco legimus cælum apertum, ut vidisse testatur se S. Stephanus: quo subindicatur sanctis martyribus cælum referari, liberumq; patere ingressum. Nam Augustinus, Qui orat, inquit, pro martyre, iniuriam facit martyri. Impleuit enim perfectam charitatem, qua nemo, ut ait Christus, habet maiorem. Et hæc operit multitudinem peccatorum. Quarto legimus Ezechielem cælos vidisse apertos, & virum religiosum perfectum atque cõsummatum. Applicatur autem à maioribus nostris professioni monacho-

Math. 3.
Marc. 1.
Luc. 3.
Cælum baptizatis ut aperitur.
Pœnitentibus cælum aperire.
Act. 10.

1. Ioan. 1.

Math. 5.
Luc. 3.
Pœnitentiæ fructus digni qui sint.
2. Reg. 11.
2. Reg. 23.
Desideria etiam licita quando sint mortificanda.
Math. 3.

Rom. 6.

Deut. 5.
Apoc. 3.
Pœnitentia perfectè quis sit.

Act. 7.
Martyribus sanctis cælum aperiri.
August. 1.
Ioan. 13.
Prover. 10.
Iacob. 3.
1. Pet. 4.
Ezech. 5.

Professio re-
ligiosorum
quam apte
secundus ap-
pellatur bap-
tismus.
Vota tria mo-
nastica quæ
sunt.
Castitati ser-
uandæ exer-
citiâ congrua
quæ.
Carthusiano-
rum afflictio-
nes quæ pe-
tunt
Paupertas re-
ligiosorum
voluntaria
quæ sit.
Martyrio cõ-
parari statum
monasticum.
Bernard.
Carthusiano-
rum professio
& institutum
quam sit sub-
lime & no-
bile.
Rom. 12.

rum, quæ est sicut alter baptis-
mus, quo iterum iuuentutem suam renouat ho-
mo, veruslari denuo renuciens peccati. Maxima sunt enim quæ in professio-
ne sua ac voto offerunt monachi, seu religiosi: Obedientia, quæ plena est sui
abnegatio, holocaustum quæ Deo acceptissimum. Castitas ad cuius obseruan-
tiam multa dura, carni quæ afflictiuâ, in monachorum regulis ordinantur,
puta non lineis vti ad carnem, sed laneis: apud Carthusienses verò cilicio,
hoc est, ex pilis contexto hispido indusio: non comedere carnes: abstinere
ab alijs multis delicatis: ieiunare, nocte media surgere, diu vigilare, genu-
flexionibus & laboribus denique multis carnem, ne contumax insolescat,
domare. Voluntaria paupertas, quæ sua omnia ac seipos relinquunt, nul-
lius rei ius dominiumve (quâdoquidem sine vsu impossibile est necessario-
rum vivere) sibi seruantes. Huiuscemodi autem professionem, statumve af-
sumere & ex animo ferre, nescio quo sit martyrio inferius. Neque enim
non sunt, qui leuius ac desideratius semel capitis ferrent truncationem, quâ
tot tentationum assiduas pugnas, mortificationum agones: passionum ac
vitiatorum certamina, atque charorum omnium abrenunciationem. Nõ igitur
eam ob rem iniquè senserunt, qui monasticam professionem secundum
baptisum dixerunt. De hoc S. Bernardus fratribus de monte Dei, hoc est,
Carthusiensibus scribens. Altissima, inquit, est professio vestra. Cælos tran-
sit, par angelis est, & angelicæ similis puritati. Non enim solum nouissimam
omnem sanctitatem, sed omnis sanctitatis perfectionem & omnis consumma-
tionis finem. Non enim est vestrum circa communia præcepta languere, neque
hoc solum attendere, quid præcipiat Deus, sed quid velit: probantes quæ sit
voluntas Dei bona & beneplacens, & perfecta. Aliorū enim est Deo seruire
vestrum adherere. Aliorum est Deum credere, scire, amare, reuereri: vestrum
est sapere, intelligere, cognoscere & frui. Magnum est hoc, arduū est hoc. Sed
omnipotens & bonus est Deus, qui in vobis est pius promissor, fidelis reddi-
tor, & indefessus adiutor, qui magno eius amore magna profitentibus, & in
fide & spe gratiæ eius maiora viribus suis aggredientibus, & voluntatem &
desiderium suggerit in idipsum, & qui voluntatis gratiam prærogauit, sub-
rogabit etiam virtutem ad prouentum. Hæc Bernardus. Sed de hoc satis
Stephano itaque quod Iesum stantem cerneret à dextris virtutis Dei, dicente,
continuerunt hypocritæ aures suas, quasi blasphemiam tantam audire re-
cusantes: in furorem, tumultumque versi omnes, Stephanum eiecerunt extra
ciuitatem lapidantes. Qui in passione sua bis orauit. Primo pro se orans, pe-
tiuit suscipi à Christo spiritum suum. Deinde iterum orauit pro lapidatori-
bus suis. Pro se quidem orasse tantum legitur, pro lapidatoribus verò suis
inter orandum etiam genua flexit. Quo manifestatur intentionem dilectio-
nis, orandi quæ animum quam diligentiori studio suis inimicis, atque sibi ipsi
applicauerit. Imitator autem obedientissimus in hac re fuit magister sui, à
quo pro inimicis orandi sumpsit exemplū, idipsum nobis quoque relinquens
vt imitemur. Quocirca charissimi diligamus inimicos nostros, beneficia-
mus his, qui oderunt nos: oremus pro calumniatibus & persecutibus nos.
Et quamuis in mandatis Dei Augustinus nil dicat esse mirabilius dil. ctione
inimicorum, non tamen adeo est graue aut molestum, quin possit impleri.
Sunt autem octo, quæ si attendantur, etiam facilitatem in hac dilectione præ-
bent.

Orazio S. Ste-
phani quo
spectat.

Luca 23.

Matth. 5.

August.

Inimicorum

bent. Primum status miser, in quo constitutus est, qui te odit aut persequitur. Cui re vera condolendum est, non invidendum. Est enim in se mortuus. Quid verò tu irasceris mortuo? Dedecet prorsus vindictam expetere aut morreo aut ab infano. Secundum, est utilitas iniuriæ illatæ. Nam iuxta illud Ecclesiastici, *Vsq̄ in tempus sustinebit patiens, & postea redditiõ erit iucunditatis.* Nihil enim tibi aliud inimicus fabricat, nisi coronam & mercedem coram Deo. Tertium, quod inimicorum persecutio tibi fructuosior est, quam dilectio amicorum. Habere enim persecutores, facit te prudentem, vigilem, humilem; cum ediuerso amicorum dilectio extollat, blandiatur, fallat, atque non raro tibi imponat. Confert deinde ad vulnere tuorum sanationem non parum. Vnde Augustinus ait: Ad dilectionem inimicorum vos moneo, quia ad sananda peccatorum vulnera nullum medicamentum vtilius esse cognosco. Christus quoque vtilitatem dilectionis huius non tacens, dicit: *Diligite inimicos vestros, & erit merces vestra magna.* Quartum, quod hæc dilectio inimicorum nos non solum Dei facit amicos, sed etiam filios. Ideo Christus ait: *Diligite inimicos vestros, & eritis filij altissimi.* Quintum, quod hæc dilectio vehementer nos conformes reddit Deo. Quid enim diuinæ est bonitati conformius, quam inimicis, indignis, atque lædentibus esse benignum, atque placabilem? Sextum, quod dilectio tua in eo qui tibi inimicatur, inimicitias destruit, odium extinguit, in illoquæ odij vulnus magis, quam quoduis aliud remedium sanat. Quapropter hortatur Paulus: *Si furierit inimicus tuus, ciba illum: si sitit, potum da illi. Sic enim faciens, carbones ignitos congeres super caput eius.* Septimum, quod inimico non potes reddere malum aut nocere, quin tibi magis noceas. Malitia enim ante lædit suum autorem, quam eum, cui intentatur. Sæpenumero quoque aliena malitia eum, qui hanc tolerat, minimè lædit, vel quia patiens est, vel quia conremni: eum autem qui agit, non potest non lædere. Non igitur malum reddas pro malo, sed in bono vince malum. Octauum, quod tranquillitatem cordis, pacem conscientiæ, lætitiã spiritus, qua nihil dulcius, diligendo inimicum, seruas. Debet autem inimicus diligi communi charitate, qua diligit quis omnem proximum. Porro, singulari motu dilectionis illum diligere, non est necessitatis: habere tamen animum debet quis paratum, si occurrerit necessitas, vt singulari etiam velit motu dilectionis illi fauere aut subuenire. Itaque inimicus tuus abs te diligendus est corde, vt non optes ei malum, sed optes ei salutem æternam, eaque quæ ad hanc sunt necessaria, & faueas omnem prosperitatem, quæ illi expedit ad salutem. Iterum inimicus diligendus est ore, ne illi detrahas, ne diffames, ne ore lædas, derideas, aut contumeliam facias, sed pro illius ores salute. Tertio, diligendus est opere, vt caueas illum lædere contristare, molestus illi esse, omniaquæ membra tua contineas ac sensus, ne quid ex te prodeat, quod tuo fuerit inimico iniuriosum, aut ei ad afflictionem siue animi, siue corporis cedat. A beneficijs præterea generalibus nõ licet illum tibi excludere aut separare, sed illi debes, quod omnibus debes. Postremo, quum sanctus Stephanus pro inimicis orasset, dicens: Domine, ne statuas illis hoc peccatum, obdormiuit in Domino. Sic vos quoque filij ad auaritiã ad æstum luxuriæ, ad superbiam fastum, ad iræ odijquæ faces obdormiatis, non aliter, quam

dilectio ex quibus octo consideratio nibus fiat facit. Eccl. 1.
Persecutio inimicorum cur fructuosior sit quam dilectio amicorum. August.
Matth. 5.
Lucæ 6.
Roman. 12.
Malitia alicuius vt suum autorem lædat ac noceat. Roman. 12.
Inimici quali dilectione sint diligendi.
Inimicus quomodo sit diligendus corde.
Ore.
Opere.
Beneficio.
Obdormiendum quomodo mysticè fit in Domino.

quam in Domino, vt nihil eorum in vobis viuat, optantibus sanctimoniam seruare & pacem, & ad omnes charitatem in Christo Iesu Domino nostro, qui est in secula benedictus, Amen.

IN FESTO BEATI IOANNIS APOSTOLI, & Euangelistæ: Lectio Ecclesiastici decimoquinto.

Qui timet Deum, faciet bona: & qui continens est in iustitia, apprehendet illam: & obuiabit illi quasi mater honorificata. Cibabit illum pane vite, & intellectus & aqua sapientie salutaris potabit illum. Et firmabitur in illo, & non fleuetur, & continebit illum, & non confundetur: & exaltabit illum apud proximos suos. In medio Ecclesie aperiet os eius, & implebit illum spiritu sapientie & intellectu, & stola glorie induet illum. Iucundat eum & exultationem thesaurizabit super illum, & nomine eterno hereditabit illum, Dominus Deus noster.

PARAPHRASIS IN EANDEM LECTIONEM.

Prou. 1. 9.
Eccle. 1.
Eccle. 49.

Quoniam inquit sic sapientia timor Domini: sicut quod Ecclesiasticus habet, is vt paradisus benedictionis, corona iustitiae, plenitudo sapientiae, recte sanctissimus Apostolus & Euangelista hic a timore laudatur Deus: non tamen à quouis timore, sed filiali ac sancto, quo filius suum, quem amat, patrem timeret offendere, timeret iratum reddere, timeretque aliquid de eius voluntate negligere. Est enim multiplex timor non aequè laudandus. Nam timor quidem est seruilis, qui peccare metuit, ac cauet solo timore poenae tractus, non virtutis neque Dei amore. Hic ad salutem non sufficit, hic timor nec aliter laudatur, nisi quod ad conuersionem aliquo modo disponit, & ad vitanda assuefacit peccata. Sicut enim hic timor cum peccato mortali.

Timor seruilis qui dicitur.

Hugo.

Hoc timore mulier metuit adultera alienum admittere virum, timens deprehendi à suo marito. De hoc tamen timore Hugo loquens, ira hortatur: Si amor Dei te tenere non potest, saltem te teneat ac terreat timor iudicii, metus gehennae, laquei mortis, dolores inferni, ignis vrens, vermis corrodes, sulphur ferens, flamma tartarea, & omnia mala. Alius est timor humanus, quo malum ne despiciatur, ne displiceat, nec obiurgetur, aut ne temporale quid amittat propter homines tantum vitatur. Hic timor peccandi difficultatem adferre potest, peccandi voluntatem auferre non potest. Si tamen quis timeat hominem iuxta illud, quod sibi propter Deum est timendus, puta superior, cui obedire debet, aut proximus, cuius offensionem, atque tristitiam cauere debet, ne hominem offendendo, Deum offendar: huiusmodi timor non humanus, sed Dei vocatur timor. Est tertius timor carnalis, quo sibi quis timet, vt pote molesta aut graua, atque sibi contraria horrens. Hic timor quando vitiosa cauet ac animae noxia, bonus est: quando salutaris, perniciosus. Quartus timor filialis, sanctus, castus ac reuerentialis est erga Deum, permanens non solum in charitate, sed etiam in seculum seculi. De hoc hodie loquitur lectio hæc Ecclesiastici dicens: *Qui timet Deum, faciet bona.* Osius enim hic timor non est, sed culpam declinat, Dei offensionem,

Timor humanus quis.

Timor carnalis quis.

Timor filialis ac sanctus quis.
Halm. 1.